

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

Międzynarodowe czasopismo naukowe

Art
Philological sciences
Pedagogical sciences
Social communication
Psychological sciences

№17(104) 2021
Część 3

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

ISSN 2520-2480

Colloquium-journal №17 (104), 2021

Część 3

(Warszawa, Polska)

Redaktor naczelny - **Paweł Nowak**
Ewa Kowalczyk

Rada naukowa

- **Dorota Dobija** - profesor i rachunkowości i zarządzania na uniwersytecie Koźmińskiego
- **Jemielniak Dariusz** - profesor dyrektor centrum naukowo-badawczego w zakresie organizacji i miejsc pracy, kierownik katedry zarządzania Międzynarodowego w Ku.
- **Mateusz Jabłoński** - politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.
- **Henryka Danuta Stryczewska** – profesor, dziekan wydziału elektrotechniki i informatyki Politechniki Lubelskiej.
- **Bulakh Iryna Valerievna** - profesor nadzwyczajny w katedrze projektowania środowiska architektonicznego, Kijowski narodowy Uniwersytet budownictwa i architektury.
- **Leontiev Rudolf Georgievich** - doktor nauk ekonomicznych, profesor wyższej komisji atestacyjnej, główny naukowiec federalnego centrum badawczego chabarowska, dalekowschodni oddział rosyjskiej akademii nauk
- **Serebrennikova Anna Valerievna** - doktor prawa, profesor wydziału prawa karnego i kryminologii uniwersytetu Moskiewskiego M.V. Lomonosova, Rosja
- **Skopa Vitaliy Aleksandrovich** - doktor nauk historycznych, kierownik katedry filozofii i kulturoznawstwa
- **Pogrebnaya Yana Vsevolodovna** - doktor filologii, profesor nadzwyczajny, stawropolski państwowy Instytut pedagogiczny
- **Fanil Timeryanowicz Kuzbekov** - kandydat nauk historycznych, doktor nauk filologicznych. profesor, wydział Dziennikarstwa, Bashgosuniversitet
- **Aliyev Zakir Hussein oglu** - doctor of agricultural sciences, associate professor, professor of RAE academician RAPVHN and MAEP
- **Kanivets Alexander Vasilievich** - kandydat nauk technicznych, docent wydziału dyscypliny inżynierii ogólnej wydziału inżynierii i technologii państwowej akademii rolniczej w Połtawie
- **Yavorska-Vitkovska Monika** - doktor edukacji , szkoła Kuyavsky-Pomorsk w bidgoszczu, dziekan nauk o filozofii i biologii; doktor edukacji, profesor
- **Chernyak Lev Pavlovich** - doktor nauk technicznych, profesor, katedra technologii chemicznej materiałów kompozytowych narodowy uniwersytet techniczny ukrainy „Politechnika w Kijowie”
- **Vorona-Slivinskaya Lyubov Grigoryevna** - doktor nauk ekonomicznych, profesor, St. Petersburg University of Management Technologia i ekonomia
- **Voskresenskaya Elena Vladimirovna** doktor prawa, kierownik Katedry Prawa Cywilnego i Ochrony Własności Intelektualnej w dziedzinie techniki, Politechnika im. Piotra Wielkiego w Sankt Petersburgu
- **Tengiz Magradze** - doktor filozofii w dziedzinie energetyki i elektrotechniki, Georgian Technical University, Tbilisi, Gruzja
- **Usta-Azizova Dilnoza Ahrarovna** - kandydat nauk pedagogicznych, profesor nadzwyczajny, Tashkent Pediatric Medical Institute, Uzbekistan

    SlideShare

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

«Colloquium-journal»

Wydawca «Interdruk» Poland, Warszawa
Annopol 4, 03-236

E-mail: info@colloquium-journal.org
<http://www.colloquium-journal.org/>

CONTENTS

ART

Зінчук О.О.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТОВАРИСТВА INTERNATIONAL WATERCOLOR SOCIALITY ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ГАЛИНИ ОТЧИЧ 4

Zinchuk O.O.

ACTIVITIES OF THE UKRAINIAN NATIONAL BRANCH OF THE INTERNATIONAL WATERCOLOR SOCIALITY HEADED BY GALYNA OTCHYCH.....4

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Дылыкова А.А.

ВЗАИМОСВЯЗЬ САМООЦЕНКИ ПОДРОСТКА С КОПИНГ-СТРАТЕГИЯМИ 14

Dulykova A.A.

RELATIONSHIP BETWEEN COPING STRATEGIES AND SELF-ESTEEM OF TEENAGERS 14

SOCIAL COMMUNICATION

Захарова І. В., Задорожній І.С.

КЕРУВАННЯ ДОКУМЕНТООБІГОМ НА ОСНОВІ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ 17

Zakharova I., Zadorozhniy I.

DOCUMENT MANAGEMENT BASED ON A PROCESS APPROACH 17

PHILOLOGICAL SCIENCES

Садриддинзода С.Ш.

ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННАЯ СМЫСЛОВАЯ СТРУКТУРА РОМАНА “ ДНЕВНОЙ ДОЗОР” 21

Sadriddinzoda S.Sh.

SPATIAL-TEMPORAL SENSE STRUCTURE OF THE NOVEL "DAY WATCH" 21

PEDAGOGICAL SCIENCES

Авраменко К.В.

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У МАТЕМАТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ 25

Avramenko K.B.

EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN MATH TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS.....25

Ivanova L.A., Horbatiuk I. B., Horbatiuk Ir.B.

PERFORMANCE OF INDIVIDUAL INDEPENDENT WORK BY STUDENTS OF THE 6TH YEAR STUDYING THE DISCIPLINE "CHILDREN'S INFECTIOUS DISEASES" IN THE DISTANCE LEARNING CONDITIONS.....28

Ковалёва К.В

ФОРМИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ 30

Kovalova K.V.

FORMATION OF INFORMATIONAL - COMMUNICATIVE COMPETENCE 30

Levchuk E.

FORMATION OF THE MATHEMATICAL COMPONENT OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN THE AGRICULTURAL SECTOR 33

Мороз-Рекотова Л.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 41

Moroz-Rekotova L. V.

ORGANIZATION OF PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....41

Сумарокова И. В., Козел А. О.

РЕГИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ВЗРОСЛЫХ 44

Sumarokova I. V., Kozel A. O.

REGIONAL FEATURES OF THE SYSTEM FUNCTIONING OF ADDITIONAL PROFESSIONAL EDUCATION FOR
ADULTS.....44

Трифопова О.

ПРИНЦИП «КУЛЬТУРОДОЦІЛЬНОСТІ» У МОВЛЕННЄВІЙ ПІДГОТОВЦІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ 48

Tryfonova O.

THE PRINCIPLE OF «CULTURAL CORRESPONDENCE» IN SPEECH PREPARATION OF CHILDREN OF SENIOR
PRESCHOOL AGE TO LEARNING AT SCHOOL.....48

rivnyan' ta nerivnostej: Avtoref. dis... kand. ped. Nauk. Kiiiv. 2009. 20s.

9. Nichugovs'ka L.I. Naukovo-metodichni osnovi matematichnoї osviti studentiv ekonomichnih special'nostej vishchih navchal'nih zakladiv: avtoref. dis... dokt. ped. nauk. Kiiiv. 2005. 20s.

10. Tihomirov V, Rubin YU., Samojlov V., SHEvchenko K. Problemy prepodavaniya special'nyh ekonomicheskikh disciplin. Al'ma mater. 1999. №3. S.18-19.

11. Daher E.A. Sistema Matchematica v processe matematicheskoy podgotovki specialistov ekonomicheskogo profilya: Dis.... kand. ped. nauk: 13.00.02. Moskva. 2004. 190 s.

12. Dutka G. Fundamentalizaciya zmistu matematichnoї osviti u zagal'noekonomichnij pidgotovci fahivciv napryamu "Ekonomika ta pidpriemnictvo". Pedagogika i psihologiya profesijnoї osviti. 2005. №3. S.31-39.

13. Kognitivnaya teoriya mul'timedijnogo obucheniya. 2011 (Elektronnyj resurs). Polucheno s: <http://www.eiearning.com.ua/2011/04/cognitive-the-oru-of-multimedia-learning/>.

14. Levchuk O.V. «Vishcha matematika». Elektronnyj navchal'nij posibnik. Vinnicya. 2011.

15. Levchuk K.I. «Politologiya». Elektronnyj navchal'nij posibnik. Vinnicya. 2011.

УДК 378.147.091.33-027.22:378.018.43

Мороз-Рекотова Леся Вікторівна

кандидат педагогічних наук, доцент

Бердянський державний педагогічний університет

[DOI: 10.24412/2520-6990-2021-17104-41-43](https://doi.org/10.24412/2520-6990-2021-17104-41-43)

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Moroz-Rekotova Lesia Viktorivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, Ukraine

ORGANIZATION OF PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING

Анотація

В умовах пандемії та змішаного навчання у закладах вищої освіти потребує перегляду форма та зміст педагогічної виробничої практики, зокрема майбутніх фахівців дошкільної освіти. У статті подано досвід організації та проведення дистанційної педагогічної виробничої практики, у зв'язку з карантинними обмеженнями (COVID-19), розкрито її етапи (підготовчий, організаційно-аналітичний, виробничої практики, звітний), їх мету, засоби взаємодії зі здобувачами, результативність. Визначено переваги та недоліки такого формату роботи. Однак ця проблема залишається актуальною й потребує методологічного дослідження.

Abstract

In the context of a pandemic and blended learning in higher education institutions, the form and content of pedagogical industrial practice, in particular future preschool education specialists, need to be reconsidered. The article presents the experience of organizing and conducting remote pedagogical production practice in connection with quarantine restrictions (COVID-19), reveals its stages (preparatory, organizational and analytical, production practice, reporting), their purpose, means of interaction with applicants, effectiveness. The advantages and disadvantages of this format of work are identified. However, this problem remains relevant and requires methodological research.

Ключові слова: педагогічна виробнича практика, майбутні фахівці дошкільної освіти, дистанційне навчання.

Key words: pedagogical industrial practice, future specialists of preschool education, distance learning.

Компетентнісний підхід в підготовці майбутніх фахівців, зокрема й дошкільної освіти, передбачає обов'язковий практичний складник, який забезпечує поєднання теоретичних основ з практичними вміннями й навичками. Цим складником постає педагогічна виробнича практика. Як свідчать наукові розвідки (О. Абдулліна, О. Богініч, Н. Голота, Н. Горобаха, Т. Поніманської, Л. Рибалко, О. Семенов, Х. Шапаренко та інші) педагогічна практика формує позитивні професійні орієнтири, стає основою для подальшого професійного становлення, формування професійної ідентичності. Кафедрою

дошкільної освіти Бердянського державного педагогічного університету створено дієву модель педагогічної виробничої практики на основі наскрізної програми практик, яка багато десятиліть засвідчувала свою результативність.

Карантинні обмеження, пов'язані із COVID-19, внесли корективи в освітній процес закладів вищої освіти України, який з 2020 року передбачає змішану форму навчання.

У Бердянську базами практики є 14 закладів дошкільної освіти, які з вересня 2020 року повністю відновили свою роботу, дотримуючись нових правил в умовах адаптивного карантину. Основна

увага сфокусована на дотриманні санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів, що регулюються чинними документами [3, с. 4]. Проте ці правила унеможливили допуск до приміщень закладів будь-кого, окрім працівників та дітей.

За таких умов перегляду потребував зміст і формат організації педагогічної практики для здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Так, освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта та практична психологія» [2], «Дошкільна освіта та логопедія» [1] для першого (бакалаврського) рівня передбачено такі види практики: педагогічна практика в групах раннього віку (виробнича), 3 курс, 5 семестр, тривалість – 4 тижні; педагогічна практика в групах молодшого та середнього дошкільного віку (виробнича), 3 курс, 6 семестр, тривалість – 4 тижні; педагогічна практика в групах старшого дошкільного віку (виробнича), 4 курс, 7 семестр, тривалість – 4 тижні. Оскільки виробнича практика має на меті формування конкретних практичних компетентностей, програми практик було адаптовано до умов дистанційного навчання таким чином, щоб використати його переваги.

У цій статті розкрито особливості організації та проведення педагогічної виробничої практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта в умовах дистанційного навчання в Бердянському державному педагогічному університеті у зв'язку з карантинними обмеженнями.

Педагогічна практика в групах раннього віку (виробнича) – перша практика студентів. Її мета полягає в підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до виконання обов'язків вихователя груп раннього віку, формуванні інтересу до обраної професії. Як свідчить багаторічний досвід, саме ця практика стає для майбутніх фахівців етапом остаточного професійного визначення як результат занурення студентів у професійну діяльність. В умовах дистанційного навчання формування інтересу до обраної професії посіло чільне місце, оскільки повноцінне занурення стало недоступним. Відтак, організація цього виду практики передбачала кілька етапів: підготовчий (розбір програми практики, настановча конференція), організаційно-аналітичний, етап виробничої практики, звітний (звітна конференція).

Підготовчий етап має на меті роз'яснення мети, завдань та змісту практики у форматі діалогу керівника практики зі студентами. Метою організаційно-аналітичного етапу постає формування здатності аналізувати дитинство як гуманітарне, соціокультурне та психолого-педагогічне явище; забезпечення базових знань з циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки, які сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості. Для досягнення мети керівником практики була організована аудиторна взаємодія здобувачів з керівниками-методистами практики упродовж тижня за спеціальним розкладом. Ця взаємодія передбачала «віртуальні екскурсії» різними типами за-

кладів дошкільної освіти з паралельним обговоренням побаченого, перегляд та детальний аналіз відеозаписів різних видів діяльності дітей раннього віку (сенсорного, фізичного виховання, розвитку мовлення, образотворчої, художньо-мовленнєвої діяльності, з навчання конструюванню, організації режимних процесів тощо). Така робота сприяла формуванню аналітико-синтетичної компетентності, а також здатності давати адекватну оцінку результатам роботи та пропонувати конструктивні пропозиції щодо розв'язання фахових завдань. Результатом першого етапу практики стала систематизація теоретико-практичних знань, отриманих процесі навчання, здатність виокремлювати ефективні методи та прийоми взаємодії з дітьми раннього віку.

Другий етап – виробничої практики – мав на меті формування здатності планувати та організувати освітній процес з дітьми раннього віку; забезпечення охорони життя та здоров'я дитини, захист її інтересів та прав; використання професійно-педагогічних знань, умінь, навичок для розв'язання практичних завдань в галузі дошкільної освіти. Для її досягнення було зrealізовано такий алгоритм: 1) розробка сценарного (детальне прописування умов, реплік вихователя, очікуваних відповідей дітей тощо) хронологічного (вказання точного часу, що відведений на кожен вид діяльності) календарного плану роботи на один тиждень (почергово перша та друга зміни) зі щоденним консультуванням з керівником практики; 2) проведення визначених програмою практики та включених у календарний план видів діяльності з дітьми (із найближчого оточення) з відеофіксацією та аналізом спільно з керівником практики, надання методичних рекомендацій; 3) складання календарного плану за основними видами діяльності на два тижні, виконання запланованих видів роботи з відеофіксацією, аналіз їх виконання керівником практики.

Зауважимо, що найважчою для студентів, проте ефективною виявилася розробка сценарного хронологічного календарного плану. Не зважаючи на труднощі на початку планування (їм було важко визначити, скільки фактично часу буде витрачено, наприклад, на проведення спостереження або ж рухливої гри тощо), останні дві зміни студенти планували вже з повним усвідомленням механізму цього процесу. Зворотній зв'язок показав, що це дієвий спосіб практичної підготовки, оскільки планування – обов'язковий, звітний елемент професійної діяльності.

Також студенти зазначали, що проведення запланованих видів діяльності з їх відеофіксацією відчутно ускладнювалося, якщо відбувалося вдома у дитини, оскільки вона відчувала себе господарем, капризувала, відмовлялася щось робити за чужої вказівки. Це спонукало студентів до пошуку мотиваційних прийомів, урахування індивідуальних особливостей дітей. Проте досягнувши успіху у взаємодії з дитиною, студенти зазначали гордість за успіх та бажання рухатися далі. Також з'ясувалося, що успіх в опануванні тією чи тією компетентністю значною мірою залежить від практиканта, його цілеспрямованості та самоорганізованості.

Результатом цього етапу можна вважати сформованість організаційних вмінь та навичок, здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових, усних) відповідно до актуальних завдань навчання, виховання та розвитку дітей раннього віку; здатність використовувати психолого-педагогічні та методичні знання для різнобічного розвитку дітей раннього віку.

Останній етап – звітна конференція – в умовах карантинних обмежень мав на меті обговорення результатів практики, презентацію здобутків та досягнень і проходила дистанційно у форматі Speechmob (інноваційна форма дистанційної комунікації в умовах карантину, запропонована відділом дидактики Інституту педагогіки НАПН України. Її результативність забезпечується шляхом суб'єкт-суб'єктної взаємодії) [4].

Підсумовуючи результати педагогічної виробничої практики, проведеної у дистанційному форматі, зазначимо позитивні та негативні сторони. До переваг можна віднести наступне:

1) здобувач не обмежений прикладом одного закладу дошкільної освіти, педагога та групи, які не завжди є взірцевими;

2) форма запропонованого планування (сценарного хронологічного) сприяє «проживанню» всього робочого часу, без будь-яких виключень, що забезпечує усвідомлену професійну діяльність, попереджує бездіяльність майбутнього вихователя;

3) взаємодія з однією (двома-трьома) дитиною, що повно розкриває важливість врахування індивідуальних особливостей дитини, сприяє вправленню практиканта в застосуванні різних підходів та прийомів взаємодії, визначенню їх ефективності/неефективності;

4) асинхронність, яка надає можливість здобувачу консультуватися з керівником, а керівнику аналізувати діяльність практиканта у зручний для обох час.

До суттєвих недоліків віднесено таке:

1) неможливість спостереження цілісного освітнього процесу в умовах закладу дошкільної освіти з нормативною кількістю дітей, що стає перешкодою у запозиченні кращого педагогічного досвіду;

2) неможливість організації освітньої взаємодії студента з нормативною кількістю дітей в умовах закладу дошкільної освіти, що гальмує розвиток його педагогічної майстерності.

Отже, досвід організації дистанційної педагогічної виробничої практики дає підстави стверджувати, що сформованість тих чи тих компетентностей великою мірою залежить від здобувача, його бажання та наполегливості, цілеспрямованості та самоорганізованості.

Список використаних джерел:

1. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта та логопедія» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Бердянськ, 2019. 13 с. URL: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/012_DoshkilnaSO.pdf (дата звернення: 13.06.2021).

2. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта та практична психологія» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Бердянськ, 2019. 13 с. URL: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/012_DoshkilnaPP.pdf (дата звернення: 13.06.2021).

3. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину, УІРО, 2021. 26 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/10/doshkilnaosvita-metodrekomentatsii.pdf> (дата звернення: 13.06.2021).

4. Васьківська Г. Українські освітяни-науковці розробили Speechmob. URL: <http://gazetaslovo.com.ua/ukrayinski-osvityany-naukovtsi-rozrobyly-speechmob/> (дата звернення: 20.05.2020).